

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ezechielis Spanhemii Dissertationes De Praestantia Et Usu Numismatum Antiquorum

Spanheim, Ezechiel

Amstelodami, 1671

Specimen Utilitatis in Geographia 1. ad Origines, Historiam & Privilegia locorum. De Conditoribus Urbium in nummis & eorum Apotheosi. Selecta quaedam de Primatu & jure Metropoleos Urbium; de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-12878

non solum, sed in Provinciis subierit incensa hac Jovis sede, quæ pignus imperii habebatur; & proinde qua deleta finem imperii adesse, & possessionem rerum humanarum Transalpinis gentibus portendi audacter canebant Druidæ. Ut idem hic sit provincialibus usurpatum, studio in res Romanas & erga Jovem suum pietati contestandæ, quod Judæis, aut inde Eusebio aliisque, à prima Templi ædificatione, aut à Salomone ad instaurationem Templi, aut ab Excidio Templi solemnes Epochas arcessere.

*Specimen
Utilitatis in
GEOGRAPHIA.*

Sed hæc aliaque id genus flagitant alterius operæ argumentum, ubi diffusa simul & singularis Numismatum veterum præstantia ad ornandam GEOGRAPHIAM veterem, non perfunctorie vel *περίεργα* aut appendix vice tradatur. Paratam enim hujus rei copiam nobis præbet, cum ampla Nummorum *Sicilia, Græcia, Epiri, Thessalia, Thracia, Macedonia, Asia, Africa* seges, qui ante Cæsaris tempora percussi; tum infinitus quidam numerus *Coloniarum* vel urbium alioquin Europæ, Africæ, Asiæque, & quidem remotissimarum etiam Provinciarum, Armeniæ, Mesopotamiæ, Arabiæ, quæ in Cæsaris nummis traduntur, & quorum id genus locorum indicem ad hæc ac ultra etiam privatos in usus confecimus, collectum nobis ex ineditis plerisque veterum Cæsarianorum Numismatum monumentis; qualia passim etiam in hoc opere citantur. Horum vero aliorumque ante Cæsariana tempora percussorum fide ac beneficio singulari, ea quæ vel ad *ἔξηξη πικτήν*, vel *πεχυνικὴν* eorundem locorum notationem spectant; seu ad eorum *περίεργον* & *ἰσοπέδον*, circa quas versabantur veteres Geographi; h. e. cum *Historiam* ac *Origines*, tum *Situm* & *Nomenclaturam* eorundem locorum petere licet ac illustrare. Prioris abunde

unde fidem faciunt, quæ subinde indicavimus, retenta in Civitatum id genus Nummis insignia, unde *Origines* suas indicarent: sicut *Pegasus* in Nummis Syracusanorum; *Palma* Carthaginensium, & in Creta *Lapethi*, *Hierapytnæ*; *Minotaurus* Gelæ, *Tauromenitarum*; *Noctua* Megaræ, *Athenarum* in eadem Sicilia; *Quadrangularis Area*, *Dyrrachiensium*; *Diana* Massiliensium; *Lupa cum gemellis*, *Alexandriæ Troadis*, *Neapolis*, *Germæ*, aliarumque *Coloniæ*, indicant continuo *Matres earundem Urbium*, aut *Corinthum*, aut *Tyrum* reliquamve *Phœniciam*; aut *Cretam*; aut *Athenas*; aut *Corcyram*; aut *Phocæam*; aut urbem denique *Æternam*. Adposita etiam interdum ipsa *Conditorum* nomina, ut in nummo $\text{CTNNAΔΕΩΝΔΩΡΩΝΙΩΝΩΝ}$, unde à *Doriensibus* juxta ac *Ionibus* deducta hæc *Phrygiæ Synnada* recte ad *Eusebium* notavit doctissimus *Valesius*. Haud aliter nempe ac *Elidem* ab *Ætolis* conditam ex *Inscriptoribus antiquis* colligit alicubi *Strabo*. Sic hujus vel illius *Herois Conditoris* non effigies solum, sed additum subinde nomen oportune; ut in ^a *Nicaensium* Nummis, $\text{ΤΟΝΚΤΙ-CTHΝ ΝΙΚΑΙΕΙC}$, aut etiam ΔΙΟΝΥCΟΝ ΚΤΙ-CTHΝ ; ^b *Perinthiorum* cum *Hercule*, $\text{ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ ΤΟΝ ΚΤΙCΤΗΝ}$; ^c *Tomorum Ponti*, ΤΟΜΟC ΚΤΙ-CTHС ; ^d *Pergami* ΠΕΡΓΑΜΟC ΚΤΙCΤΗC ; ^e *Apoloniatarum* ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΚΤΙCΤ . *Nicopolis* ΣΕΒΑΣΤΟΥ , vel ΣΕΒΑΣΤΩ , aut juxta nummum *Regiæ Gallorum Gazæ* ΣΕΒΑΣΤΟΝ ΚΤΙCΤ . vel etiam ΑΓΓΟΥCΤΟC ΚΤΙCΤΗC ; ^f *Romæ* denique RΟΜΥΛΟ CΟΝΔΙΤΟΡΙ : unde, si aliunde lateret, à *Baccho*, *Hercule*, *Tomo*, *Pergamo*, *Alexandro*, *Augusto*, *Romulo*, easdem urbes conditas liqueret, certe eosdem ab indigenis pro *Conditoribus* ac *Diis* proinde habitos.

Tttt 2 Etenim

r.
Ad Origines.
Histoniam & Privilegia locorum.

^a In Cimel.
Ill. Sev. & Seguin.
^b In Cimel.
^c Regin.
^d Christ.
^e In Cimel.
Medic.
^d In Imag. Urin.
^e In Cimel.
Regin. & Seguin.
^f In Cimel.
Regin.

Etenim antiquissima hæc & prima quidem, ut mihi videtur, causa Apotheoseos vel τῆς Ἡρωικῶν τιμῶν; unde passim, ut alios mittam, Diodorus divinos aut heroicos honores huic vel illi tributos docet ὡς κρείττην seu ut Herodotus, ^a Strabo, alii, ὡς οἰκιστῆ; ^b Justinus, *Jafoni* totus ferme Oriens UT CONDITORI divinos honores, &c. & aperte de Constantino Aurelius Victor, hinc PRO CONDITORE seu DEO habitus. Haud aliter nempe ac primus olim ejusdem urbis Conditor *Byzas*, aut *Battus*, aut *Docimus*, aut *Hercules*, aut *Seleucus Heros*, depicti olim in vetustis Nummis *Byzantii*, *Cyrenarum*, *Docimi*, *Heraclea Pontica*, & *Antiochie*, quarum Κτίστην scilicet seu Patres traduntur: & signanter proinde, ut solet, Poëta, tanquam de cœlesti supremi Numinis beneficio,

O Regina, novam cui condere Juppiter urbem.

Sed de his alibi, ubi de veterum Apotheosi. Atde jam solemnia urbium id genus *Sacra*; *Ludos*; *Conventus*; *Pacta*; *Primatus*, *Colonia*, *Libertatis*, *Inviolabilis*, *Autonomia* Jura & Privilegia, aliaque vulgo parum nota, aut inter eruditos etiamnum controversa. Neque pauca certe hujus generis hac ipsa dissertatione aut alibi etiam adtigimus, quæ vel fidem dictis abunde adstruant. Ita non *Epheso* solum aut *Smyrna*, non *Nicomedia* vel *Nicaea*, unum vel perpetuum *Asiae* aut *Bithyniæ Primatum* adscribendum, de quo notæ vel ex *Dione* ac *Aristide* earum urbium contentiones, satis arguunt Nummi, in quibus ΕΦΕΣΙΩΝ sæpenumero, modo ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ, modo etiam ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ, tanquam ΠΡΩΤΩΝ ΑΣΙΑΣ seu *Primorum Asiae* signata memoria. Sic modo ΝΕΙΚΑΙΕΙΣ ΠΡΩΤΟΙΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ, *Nicaenses Primi Provinciae*, in *Domitiani* nummo *Regiæ Gallorum Gazæ* inscripti; modo ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΒΕΙΘΥΝΙΑΣ ΝΙΚΟΜ. *Metropolis & Prima Bithynia Nicomedia* signata in duobus ejusdem Domitiani nummis, quos possidet eadem Gaza, ac similiter in nummo Antonini Pii Mediceo ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΜΗΤ. ΚΑΙ ΠΡΩΤ. *Nicomedia Metropolis & Prima*. Adeo ut non frustra, aut citra recepti jam moris exempla, commune illius urbis ΠΡΩΤΩΝ seu *Primatus* titulum, vel Aristides vel Dio suasisse videantur. Immo inde videas, non abs re in postremo nummo *Metropoleos* ac *Primæ* nomina, quamquam de eadem urbe distingui; ut *Primæ sedes* ac *Metropolis* aliquando in Antiquitatibus Ecclesiasticis, sicut in quodam Canone Concilii Africani, ut *Matricula & Archivus Numidia & apud PRIMAM SEDEM sit & in METROPOLI, id est Constantina*. Alioquin inscripta eadem *Nicomedia* in aliis Nummis ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΩΤΗ; sicuti etiam *Amasia* ΜΗΤ. ΠΡ. ΠΟΝ. aliquando ΜΗ. Π. Π. nempe *Metropolis Prima Ponti*, in præclaris nummis Severi, Caracallæ, & Alexandri, quos recondit rursus Cimeliarchium Regis maximi, aut illustris etiam Sevii; ac unde etiam liquet cur vel *Amasia Pontica* dicatur in Chronico Eusebii, aut in Novella Justiniani, PONTICA AMASIAM & *Neocæsaream* duas habuit METROPOLES, & *primam* quidem, ut hic videmus, Amasiam. Quamquam & aliam ejusdem tractus *Metropolim* signent etiam alii Nummi, quos versavimus itidem, haud vulgares, sub Commodo, Crispina, Pertinace, Geta aut Gordiano percussis, nempe ΤΟΜΕΩΣ ΜΗΤΡΟ. ΠΟΝΤΟΥ, & præ quibus *Tomei* hunc *primatum*, quod vix aliunde constare arbitror, sibi jam olim vindicasse videtur *Amasia* juxta superiores Nummos. *Πρώτης* equidem seu *Primæ* vulgo Græcis dictæ, quæ Romanis *Metropoles* seu gentis capita,

De Aedif.
l. v. c. 4.Bell. Van-
dal. l. i. c. 4.l. 6. D. de
Excuſat.Nov.
Theod.
l. 10.De vit.
Conſt. l. 111.
c. 50.

pita, ut obſervat Procopius agens de Cæſarea Cappa-
docia, ἐξ ἧ δὴ καὶ αἱ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ἀξίωμα ἦλθεν
ἕτῳ γὰρ πόλιν τῆν ΠΡΩΤΗΝ ἔειπνε καλεῖσι Ῥωμαῖοι· ex
quo METROPOLEOS dignitatem adſecuta eſt, ita enim
primam gentis urbem vocant Romani. Hinc etiam eidem
Procopio altera Cæſarea Mauretaniae ſecundæ Metro-
polis, dicta alibi Μαυρητανίας πρώτη, & Eunapio Tyrus
Phœnicis Metropolis, πρώτη Φοινίκων, & in Actis Apo-
ſtolicis Philippi πρώτη partis Macedoniae, ac ſimiliter in
præclaro Leſbi nummo Muſei Seguiniiani jam Regii,
ΠΡΩΤΗ ΛΕΣΒΟΥ ΜΤΤΙΑΝΗ. Hinc Romanis et-
iam non Metropoles ſolum, ac ſicut Procopio, πρώτη ἔ-
ειπνε, ſic Modeſtino Metropoles gentium dicta, ſed cum
prime etiam, tum principes & principatum tenere, ut ſæpe
in Cod. Theodof. & Novellis, dummodo civitas que eli-
gitur totius provinciae teneat principatum: unde in Episto-
la Leonis I. de Arelate, principatum tenere in ſeculo pro ju-
re Metropolitanico, aut quomodo Nicomediam vocat
alicubi Eufebius τῆν Βιθυνῶν ἀρχεῖον. At nonnunquam
quod notandum, ſejunctæ eadem prærogativæ, ut
nempe Metropolis caput gentis, Prima autem denotaret
primatum in ludis & certaminibus ſacris, qui per vices
tranſibat ad plures, & de quo vulgo inter ſe diſſidebant
nobiliores ejuſdem gentis urbes, ut aliunde liquet ex
Dione Chryſoſt. & Ariſtide. Quo ſenſu etiam titu-
lum illum ΠΡΩΤΗΣ aut ΠΡΩΤΩΝ videmus pro-
miſcuae ſumi in ſuperioribus nummis, ab Aſiæ Pro-
conſularis urbibus non Ephēſo ſolum, ſed præterea
Smyrna, Pergamo; ac eundem ſibi vindicantes in Bithy-
nia Nicomediēſes & Nicaēſes, ita tamen ut utriſque
commune evaderet illud ΠΡΩΤΗΣ adtributum, quod
notat etiam Dio Pruſæus, Metropoleos autem nomen ca-
utate adhuc penes unam Nicomediam remaneret: quæ
proinde

proinde ut diversas etiam prærogativas, ambos ΜΗ-
 ΤΡΟΠΟΛΕΩΣ & ΠΡΩΤΗΣ titulos sibi tribuit in ad-
 latis paullo ante nummis Regiis & Mediceis. Unde
 jam lucem mutuari possunt, quæ à viris longe doctissi-
 mis operose disputantur de *Primatibus & Metropolitibus*
Africæ, ac de discrimine *Prima Sedis & Metropoleos*,
 quale ab iisdem in controversiam vocatur; aut deni-
 que cur πρώτοι dicantur passim Metropolitani Primates
 in Collectionibus Canonum. Sed hoc obiter. Quam in-
 signis vero Nummus ejusdem Asiæ Proconsularis, ΜΑ-
 ΓΝΗΤΩΝ ΕΒΔΟΜΗΤΗC ΑCΙΑC, *Magnetum Septi-*
ma Asiæ; quem nummum Cimeliarchii ante Patiniani
 jam Regii luculenta declaratione alibi illustramus,
 quum ea non liceat ita paucis ac aliud quasi agendo, de-
 fungi. Qua occasione insuper ea, quæ ad *Primum* ac
 ordinem ejusmodi locorum spectant, ventilantur; &
 cur in aliis Nummis vel SIDON ASIÆ METRO-
 POLIS; vel *Sardis Asiæ, Lydia, ac Græcia Prima Me-*
tropolis dicatur in nummo inelytæ Reginae, item Chri-
 stianissimi Regis, nempe CΑΡΔΙC ΑCΙΑC, ΑΤΔΙΑC,
 ΕΛΛΑΔΟC, Α ΜΕΤΡΟΠΟΛΙC, quæ alioquin in A-
 ctis Synod. Constantinopolitanæ habitæ sub Flaviano
 vocatur *Metropolis Provincia Lydia, Σαρδιανῶν Μητροπό-*
λεως ἡ ἐπιτοχίας Λυδῶν. Quot etiam aliæ urbes *Metropoles*
 iisdem nummis inscriptæ, quod aliunde nesciremus,
 & quale nomen seu ἄξιωμα, non unam jam aut alter-
 ram, ut aliunde scimus factum, sed plures etiam unius
 Provinciæ civitates sibi vindicasse iisdem arguunt.
 Quanta vero lux inde aut Ulpiano, eo loco quem mi-
 nus adsecuti sunt interpretes, sicut alibi docebitur, u-
 bi primam inter Metropoles *Ephesum* ab Asiæ Procon-
 sule adtingendam tradit; aut vero subscriptioni, quam
 videas in Actis sextæ Synodi OEcumenicæ, *Theodorus* AG. XVIII.
 mise-

l. 4. §. 5. D.
de off. Proc.

AG. XVIII.

mise-

misericordia Dei. Episcopus EPHESI METROPOLEOS PRIMÆ ASIANÆ Diocæseos definiens subscripsi. Immo haud obscura fax inde ad percipiendam originem Jurium aut *νεοβελαν* Ecclesiarum priscae communitatis Christianorum, qui non extra solum, sed & intra muros Iliacos, natus iis de rebus, easque acerrimas & exitiales tandem contentiones scimus. Jam locorum *Situm* quam luculenter eum indicant & quasi in conspectu ponunt id genus Nummi? Meministi procul dubio, quod de Homero observat Geographus, eum singulis propria sua loca adsignare, aliam urbem saxosam; aliam in extremo sitam; aliam Columbis abundantem; aliam Mari vicinam vocare. Id vero videas vulgo præstare hos Nummos, in quibus non *Fluvii* solum, aut *Maris*, aut *Montis* adpicta vulgi symbola; sed ipsa etiam adscripta nonnunquam nomina, quo plures nempe urbes ejusdem appellationis opportune dignoscerentur. Hujus generis in superioribus commemorata Ciliciæ vel Isauriæ *Seleucia ad Calycadnum* fluvium in tradito Philippi nummo, ac in aliis Elagabali & Treboniani Galli, *ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩ* vel *ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΚΑΛΥΚΑΔΝΩ*; quo nempe distingueretur aut à *Seleucia ad Tigrim*, aut à *Seleucia ad Orontem*, de qua agitur lege unica de Classicis Codicis Theodosiani, & quæ alioquin *Seleucia Syria Pieria* seu *ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΙΕΡΙΑΣ* inscribitur in variis nummis Trajani, Marci, Antonini Caracallæ. Sic ad *Meandrum* fluvium *Tripolim*, *Antiochiam*, *Apameam* sitas tradunt alii Nummi, ut *ΤΡΙΠΟΛΕΙΤΩΝ ΜΑΙΑΝΔΡ.* apud Cl. Seguinum; *ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΕΑΝΔΡΟΣ* in Trajano Decio Farnesi Principis; & *ΑΠΑΜΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΜΑΙΑΝΔΡΟΝ* in Tiberio Reginae Christianæ. Plures nempe, ut notum, *Antiochia*, *Apamea*,

3.
Ad Situm
locorum.

Strab. l. 1.

pameæ, Tripoles, quo modo apud Livium, *ad Antiochiam* L. xxxviii.
super Meandrum amnem, aut apud Eusebium, *ἐν Ἀπυ-* C. 13.
μεία τῆ πρὸς Μαίανδρον; aut ad earum exemplum *Magne-* Hist. Eccl.
siæ in inscriptione Epistolæ, quæ Ignatio tribuitur, L. v. c. 16.
Μαγνησία τῆ πρὸς Μαίανδρον, apud Livium, *Magnesia que* L. xxxviii.
super Meandrum est, (sicut Plinio ut jam vidimus, *Seleu-* C. 45.
cia supra amnem Calycadnum) immo inde Phlegonti juxta
 Stephanum dicta *Μαιανδρόπολις*. Quin Regio ipsa ad-
 jacens huic fluvio ab eodem denominata, ut *Meandri*
Campus, apud Arrianum; haud aliter ac *Hermi Campus*, Lib. v. περ.
Cassiri Campus, aut nota inter duos amnes Regio simi-
 liter Polybio in Excerptis, τῶ καλῶ πεδίῳ καλεῖσθαι μέσσην Pag. 28.
Εὐφράτης καὶ Τίγριδι. Alioquin præter *Meandrum* aut
Calycadnum, cum idem *Euphrates* ac *Isser*, tum *Nessus*,
Hypius, *Rhyndacus*, *Marsyas*, *Sagaris*, *Glaucus*, *Thra-*
ciæ, *Bithyniæ*, *Mœsiæ*, *Phrygiæ*, *Achaïæ* fluvii cum
 adjacentibus locis commemorati: ut ANΤΙΟΧΕΩΝ
 ΠΡΟΣ ΕΥΦΡΑΤΗΝ in nummo Severi apud Trista- Tom. 11.
 num; ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΙΣΤΡΟΝ aut ΠΡΟΣ P. 21.
 ΙΣΤΡΩ in Macrino, Elagabalo, Gordiano, Cimeliar-
 chii Inclytæ Regiæ, Medicei, & Lomeniani; rursus
 ΟΥΛΠ. ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΣ ΝΕΣΤΟ, ad *Nes-*
sum fluvium scilicet à Trajano conditæ ac *Ulpia* ab eo
 denominatæ; ΠΡΟΤΣΙΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΠΙΩ in L.
 Vero *Gazæ* Medicæ, aut *Maximo* & *Gallieno* Regiæ
 Gallorum *Gazæ*; sicut occurrit etiam in Latinis Actis
 primi Concilii Nicæni, *Hesychius Prusensis juxta Hypium*
fluvium, non *Hippium*, ut ibi hodie legitur, errore et-
 iam, quod alibi jam monuimus, apud varios auctores
 obvio. Sic ΑΠΟΔΛΩΝΙΑΤΑΝ ΡΥΝΔΑΚΟΣ & Α-
 ΠΟΔΛΩΝΙΑΤΑΝ ΠΡΟΣ ΡΥΝΔΑΚΩ in Marco &
 L. Vero *Augustæ* Regiæ, apud Strabonem vero A- Lib. xlii.
πρωία τῆ Ρωδάνου; aut denique in nummo Apamen-
 sium
 V u u u u

fium alibi jam à te descripto, ΑΠΑΜΕΩΝ ΜΑΡΣΥΑΚ
 ΚΙΒΟΤΟΣ, quod ad fluminis Marsyæ ostia esset si-
 ta hæc *Apamea* eadem cum superiori ad Mæandrum,
 ac ab eo situ *Cibotus* etiam dicta, juxta Strabonem, Plin-
 nium aliosque. In Tabula Peutingeri similiter *Apamea*
Ciboton. Sic ejusdem Phrygiæ, vel juxta alios, Lydiæ
 fluvius *Sagaris* in nummo Juliæ Piæ, quem post Golt-
 zium & Ortelium Occo descripsit, ΝΙΚΕΩΝ ΚΑΡΑ-
 ΡΙC. *Glaucci* quoque Achaiæ juxta Pausaniam Fluvii
 nomen ac typus, & simul *Eumenia* Urbis ad eum sitæ
 mentio in antiquo nummo quem nuper in Sicilia tra-
 ctabam, ΕΥΜΕΝΕΩΝ ΤΑΥΚΟΣ. *Xanthi* itidem
 memoria ac typus in nummo Lomeniani Musei, ΚΥ-
 ΜΑΙΩΝ ΞΑΝΘΟΣ. Quum autem eo nomine flu-
 vius alius in Troade, alius in Epiro, alius in Lycia à
 Geographis collocetur; haud facile liquere videretur,
 cur *Cumæis* tribuatur, quos notum vulgo vel in Æolide
 vel in Campania sedes habuisse. Quærendas proinde
 alias *Cumæis*, quo nomine urbs etiam in Pamphylia à
 Stephano ponitur, κύμη πόλις Αιολίδος &c. καὶ Παμφυ-
 λίας. Eidem vero Pamphylia finitima Lycia, in qua
 fluvius *Xanthi* nomine Straboni, Ptolemæo, aliisque
 commemoratus; & ad quem proinde sitas eandem Ly-
 ciæ aut Pamphylia *Cumæis* ex insigni illo Nummo, ne-
 que aliunde quod sciam, discimus. Signatus vero idem
Xanthus opportune ad discrimen *Cumæarum* cum in
 Æolide tum in Italia; quarum urbium plures existant
 nummi in Gaza inclytæ Reginae & Mediceæ, cum sola
 inscr. ΚΥΜΑΙΩΝ, si unum excipias Mediceum in
 Nerone, qui *Cæsariensium* epitheton præfert, ΚΑΙΣΑ-
 ΡΕΩΝ ΚΥΜΑΙΩΝ, more per ea tempora haud infre-
 quenti. Neque prætereundus *Smyræorum Meles*, non
 jam in nummis Amaltrianorum ad indicandos Home-
 ri

ri natales, sed cum Urbe quam præterfluebat, in Sabina nummo ejusdem Musei Lomeniani, ΜΕΛΗΘΕΜΥΡ. De quo *Melete* audiendus Himerius apud Photium, Bibl. Cod. cclxiii. cui describitur ortus in suburbiis Smyrnæis, productus à multis fontibus haud procul scaturientibus, statim flumen profluens, cypressò & arundinibus vernans, quod mari postea miscetur. Accedant eidem vicinam Pergamum partim intermeantes, partim præterfluentes juxta Plinium fluvii, *Selinus* & *Ceteius*; ac proinde uterque opportune expressus in insigni Pergamenorum nummo, cui discussis quas ei offuderat nobilis antiquarius tenebris, aliquam in superioribus lucem adtulimus, Pag. 485. CEAEINOC KHTEIOC ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ. Ita in Hispania tradita jam supra *DE TOSA HIBERA*; & similiter apud Ant. Augustinum *HIBERA SENTIA*; quod nempe ad fluvium *Hiberum* essent sitæ, à quo ipsi Hispaniæ antiquum *Hiberiæ* nomen, ut præter Polybium auctor est ^a Charax apud Constantinum & ^b Ammianus; immo si ^c Philostorgium audias ^a De Adm. Imp. I. III. c. 24. *Hiberiæ* rursus sua ætate pro Hispaniis dictæ, *HIBERON* ^b L. XXIII. Lib. IX. c. 17. *fluvio qui per eas fluit*, priorem appellationem *vincente*, *Ἐδὴ ἀπὸν ῥέοντι* *Ἰβηροῦ ποταμοῦ τὴν ἀνατολὴν Ἰβηρικῶν τῶν ὀνομασίαν.* Alioquin Ammiano præter hanc *Hiberiam*, *Adiabena* insuper, *Ægyptus*, *India*, *Syria Euphratensis*, & *Bactica* à fluviis itidem dictæ regiones commemorantur, ut nihil dicam de sexcentis urbibus, quæ fluviis itidem *ἰριάνοις*, & unde *fluviatilem Agrigentum* vocat alicubi Pindarus, *ποταμὸς τῆς Ἀκρόγαντι.* Od. vi. Pyth. Hinc Juliano etiam designata Constantinopolis per urbem ad Bosphorum, *Ἰπὶ τῷ Βοσπόρῳ πόλις*; sicut apud Arrianum Orat. i. p. 14. Lib. II. c. 12. c. 13. de Chalcide, *Ἰπὶ τῷ Εὐεῖρω.* Etenim loca ad *Mare* sita innuunt quoque id genus Nummi, non solum adpositis *Neptuni*, *Tritonum* aut *Nereidum*, *Tridentis*, *Trivium*,
Vuuuu 2 mium,

mium, Prora, Acrostolii, Delphinorum, aliorumque maritimorum Piscium symbolis, sed aperta quoque mentione, ut ΠΡΟΥΚΙΕΩΝ ΠΡΟΣ ΘΑΛΑΚΚΑΝ, ad discrimen superioris *Prusadis* ad fluvium *Hypium*, & præterea in Nummo, quem notavi in Regia Gaza Parisiensi, sub Constantino Magno percussum, BONONIA OCEAN. seu *Oceanensis*, qui scilicet eandem fecernit à Bononia Gallæ Togatæ, aut altera quæ ad Dravum fluvium apud Geographos. Ut vero *Fluvii & Mare*, ita *Montes* quoque eadem de causa nonnunquam adscripti; puta *Argæus, Taurus, Libanus, Olympus, Rhodops, Sipylus, Paneas*. Prior mons Cappadociæ, ad quem *Cæsarea* ejus Metropolis, expressus in nummo insigni L. Veri ejusdem Regiæ Gazæ, ΑΡΓΑΙΩ. ΕΤ. Β. seu *Argæo Anno II.* qui alioquin, quamquam suppresso nomine, frequenter depingitur in nummis ejusdem *Cæsareæ* sub ΑΡΓ. ΕΙ. montis pedibus sitæ, juxta

Lib. xx. Ammianum, ac præter Plinium aut Geographos, apud Sozomenum ἡ πρὸς τῷ ΑΡΓΑΙΩ ΚΑΙΟΥΡΕΙΑ: sicut

Lib. v. c. 4. alibi apud eundem locus *Macellum* dictus, similiter πρὸς τῷ Αργαίῳ ὄρει, non ut ibi legitur *Αργέω*. Index nempe superior Nummus eique similes, illius cultus, quo hunc montem *Argæum* vulgo prosequabantur Cappadoces, cujus argumentum quoque suppeditabat Gemma illa antiqui operis, eundem montem referens, cujus fit mentio in vita incomparabilis Peireskii. Non

Lib. v. c. 2. audiendus vero Tristanus, qui similes Nummos hujus *Cæsareæ* cum eo Monte & inscr. ΜΗΤΡΟ. ΚΑΙ C. ΕΤ.

Tom. 11. P. 223. ΗΠ. ad *Cæsaream Philippi* refert, & montem *Panium* de quo mox. Haud enim aliam, quam nobilissimam illam Cappadociæ Metropolim signant plures id genus Nummi cum Monte, Metropoleos, & similis *Æræ* mentione. Geminus eidem error neque Tristani solum,

lum, sed qui erranti præivere Sozomeni & Cassiodo-
 ri, qui à Claudio pro Mazaca *Cesaream* eandem dictam Lib.v.c.22
 tradidere, & quod in postrema & luculenta Sozomeni
 editione aliquam viri doctissimi notationem mereba-
 tur. A Tiberio enim impositum id nomen, regno Ar-
 chelai in Provinciam verso diferte tradit in Chronico
 Eusebius. Causa illius erroris ex communi utriusque
 Cæsari *Tiberii* nomine profecta mihi videtur, ut saepe
 alias factum, & quod alibi quoque monuimus. At idem
 Chronici illius interpres Hieronymus, duobus tamen In Efa. c.
 locis Commentariorum, à Cæsare Augusto ita deno- LXVI.
 minatam tradit, cui prævisse videtur S. Rufus, Con- In Ezech.
 stantinus vero Porphyrogenneta etiam à J. Cæsare. c. xxvii.
 Quum tamen de hac Cappadociae Metropoli scriberet
 ipse Cappadox Geographus, ut hoc recte observat
 Tristanus, hoc est sub initiis Tiberii, *Mazaca* tantum
 aut etiam *Εὐσίβεια* vocabatur. Neque etiam S. Rufus
 signanter ab Augusto Cæsare, sed in honorem Augusti
Cæsaris ita dictam hanc *Cesaream* refert; quod alias à Ti-
 berio factum scimus, & Augusti exemplo, à quo plu-
 res urbes & Coloniae nomine Decessoris *Juliae* cogno-
 minatae. Quamquam ne quid dissimulem, Hierony-
 mo, aut si vis etiam Rufo, suffragari videantur num-
 mi sub Augusto cusi, cum Monte & ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΙ-
 ΣΑΡΕΙΑΣ mentione, & cujusmodi apud Tristanum Tom. II.
 videas cum Aquila in summitate Montis, & inscr. P. 223.
 ΚΑΙ ΣΑΡΕΙΑΣ. Neque enim illos ad *Cesaream Pala-*
estina referas, aut cum eodem Tristano ad *Cesaream Pa-*
neada, ob ea quæ mox indicabuntur. Neque etiam no-
 vum aut insolitum, ut urbs illa Regni caput, à Rege
 Archelao reverentia Augusti *Cæsarea* nuncuparetur.
 Adeo ut inter dissidentes Auctorum relationes, unum
 obstare videatur Strabonis silentium, quominus ad
 V u u u 3 Augu-

Augusti tempora eadem nomenclatio referatur. Cæterum præter *Argæum*, alios Montes paulo ante enumeratos tradunt similiter Nummi, aut ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΥΡΟΤ apud Goltzium; aut ΗΛΙΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΣ ΛΙΒΑΝΟΝ in Caracalla inclytæ Reginae, sicut apud Sozomenum legas πλὴν πρὸς τῷ Λιβάνῳ Ηλιόπολιν, seu verius juxta constantem nummorum scripturam, Ηλιόπολιν, quomodo & ΗΛΙΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΕΝ ΛΙΒΑΝΩ Musei Lomeniani; aut ΑΔΡΙΑΝΩΝ ΠΡΟΣ ΟΑΥΜΠΟΝ in Severo ejusdem Reginae; aut in Antonino Pio juxta præclarum Nummum Philippopolarum Thracum Musei Seguiniani, cui geminum quoque notasse memini in Gaza Barberina ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛ. ΡΟΔΟΠΗ, cum muliere scilicet illi Monti cognomini infidente; aut ΜΑΓΝΗΤΩΝ; aut ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥΛΟΥ vel ΑΠΟ ΣΙΠΥΛΟΥ in nummis Juliae Mamae, Otaciliae, Gordiani, Gallieni, aliisque, ad discrimen nempe commemoratae paulo ante *Magnesia ad Meandrum*. Unde etiam adferitur scriptura apud Livium, quam antiqui aliquot codices præferunt, *Magnesia ab Sipulo*, & quam non continuo improbandam cum viris doctissimis Livii sospitatoribus, descriptus postremo loco Nummus luculenter arguit. Variè enim nonnunquam ista efferebantur, *πρὸς Σίπυλον*, *πρὸς Σίπυλον*, *πρὸς Σίπυλον*, *πρὸς Σίπυλον*; quorum priora habet Strabo in commemoratione hujus *Magnesia*, posterius cum aliquot Nummi, quales videas etiam apud^a Trifanum, tum^b Tacitus, *Magnetes à Sipulo*,^c Livius verò frequenter *ad Sipyllum*, & loco modo indicato *ab Sipylo*. Sic quod egregie insuper potest firmata aut illustrat, *Seleucia à Tigri*^d Luciano, *Διογενὴς ἢ ὁ Σελεύκιος πρὸς ΤΙΓΡΙΟΣ*. Quamquam distinguunt nonnunquam accurati auctores situm *in monte*,

Lib. xxxvii.
c. 44.

Lib. xi. &
xiii.

^a Tom. ii.

p. 429.

^b Annal. iv.

47.

^c L. xxxvii.

c. 11. 37. 44.

^d In Ma-
crob.

te, ad montem & sub monte. Unde ut intra hujus *Sipylli* ambitum maneamus, *Smyrna* antiqua ἐν τῷ Σιπύλλῳ dicta ^a Aristidi; altera vero ἐπὶ τῷ Σιπύλλῳ, sicut apud ^b Me-^a Monod. de Smyr. b Phot. Bibl. C. cccxxiv. Lib. v. c. 39.

nnonem πρῶτον ἐπὶ τῷ Ὀλύμπῳ; tertia autem uno pede disjuncta: ex quo etiam adsequimur, cur *Plinius* *Smyrnam* vocet *Sipylum Tantalidem*. Ita *Cæsarea Philippi* in præclaro *Marci Aurelii* nummo *Mediceo*, ΚΑΙ C. CEB. IEP. ΚΑΙ ΑCΤ. ΤΠ. ΠΑΝΕΙΩ. *Cæsarea Augusta Sacra Et Inviolabilis Sub Paneo*; ad discrimen nempe superioris *Cæsarea sub Argæo*, aut alterius vicinioris in *Palæstina*. Hinc autem liquet cur eadem juxta alios nummos dicta sit CÆSAREΑ PΑΝΙΑΣ, vel *Paneas*; non ob cultum *Panis* simulacrum, sicut tradentem videas *Phi-* L. vii. c. 2.

lostorgium; neque à vicino fonte *Paneade* juxta *Plinium*, & cui vulgo viri docti ac inter eos vir summus ad *Solinum* suffragantur, sed à Monte ipso sub quo jacebat dicto *Panio* juxta ^a *Josephum*, & Πανεία ἕρεθι ^b diferte apud ^b *Eusebium*, secundum superioris Nummi scripturam, & quidem postquam hanc *Cæsaream Philippi* à *Phoenicibus* *Paneada* vocari indicasset. Ab illo Monte itaque *Paneo* vel *Panio* cum fontes *Jordanis*, qui ad ejus pedes, ut tradit idem *Eusebius*, tum *Urbs* ipsa *Paneadis* denominationem accepere. At insignis hic rursus *Tristani* hallucinatio; qui nummum *Augusti* Tom. II. P. 223.

paullo ante adlegatum cum *Aquila* in summitate *Montis*, & inscr. ΚΑΙ CÆΡΕΙΑΣ de hac ipsa *Paneade* interpretatur, & ei hoc *Cæsarea* nomen inditum statuit à magno *Herode*, quod tamen à filio *Philippo* *Tetrarcha* demum nacta, ut disertissimis verbis neque uno loco tradit *Josephus*, ΦΙΛΙΠΠΟΣ ἡ πῶ ΠΑΝΕΑ- Antiq. lib. XVII. c. 3.

ΔΑ πῶ πρὸς ταῖς πηγὰς τῆς Ἰορδάνου καὶ σκεδάσους ὀνομάζει ΚΑΙ CÆΡΕΙΑΝ, *PHILIPPUS* vero *PANEADA* sitam ad *Jordanis* fontes adificiis instructam, CÆSAREAM vocat;

- vocat; (ne solum ab eo additum *Philippi* nomen putes)
 & quidem sub initiis Tiberii, ut innuit idem alio loco,
 aut vero juxta Eusebii Chronicum, anno Tiberii XII.
 In hunc errorem induxisse videtur nobilem antiqua-
 rium, id quod alibi idem Josephus refert de Templo
 scilicet, quod Cæsari ad Panium extruxit Herodes; ut
 nihil dicam de Cæsarea Palæstinæ, quam revera ab eo
 conditam ac eo nomine appellatam constat. Sicut ve-
 ro altera illa Philippi Cæsarea *ὑπὸ Πανείῳ* sub *Paneo* juxta
 superiorem Nummum, ita *ὑπαντι* urbs Lydiæ vel ex
 Ovidii *parvis Hypæpis* nota, dicta auctore Stephano,
 quod sita esset sub monte *Ἄρο*, *ὑπὸ τῷ Ἄρῳ*, & cujus
 oppidi nummos *ΥΠΑΠΗΝΩΝ* cum in Julia Severi &
 Elagabalo Gazæ Medicæ, tum Gordiano Musei Lome-
 niani videre contigit. Cæterum ut *Fluvii*, *Mare*
 aut *Montes*, ita adscripta nonnunquam ipsa *Regionum*
 nomina, in quibus Urbes erant sitæ; sicut supra *Seleu-*
cia Pieriæ; in aliis *ΣΥΡΙΑΣ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ*, Socrati
Λαοδικείας & *ἐν Συρία*, *Magne* nempe *Syria*, sicut Ga-
 leno alicubi vocatur *Cale Syria*; quæ & nonnunquam
 exprimitur, ut in Hadriano Musei Lomeniani, *ΦΙΛΑ-*
ΔΕΛΦΕΩΝ ΚΟΙΛΗΣ ΣΥΡ. ad discrimen alterius
 Philadiæ in Asia minori, Socrati *φιλadelphείας* &
ἐν Λυδία, ad quam scripsit Divus Joannes. Ita videas
 quoque Nummos aut *Syria Commagena*, ut in numi-
 smatibus *Samosatensum* & *Carrenorum* alibi jam descri-
 ptis; aut denique *Syria Palestine*, Ammiano *Syriarum*
ultima, ut in nummo Pii apud Tristanum, & in aliis
 vel Marci Successoris, Faustinae, aut Caracallæ *ΦΑ-*
ΝΕΑΣ ΠΟΛΕΟΣ ΣΥΡΙΑΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ quam
 urbem male de *Cæsarea Paneade* explicat Tristanus, quæ
 in nummis eorundem temporum *Cæsarea sub Paneo*, ut
 modo vidimus, inscribitur; neque augustam illam ap-
 pella-

pellationem omisisset, aut vulgo magni præmii loco concessam, aut in poenæ etiam locum ademptam; sicut postremum Cæsareæ Cappadociæ sub Juliano contigisse observat Sozomenus. Adde quod in Actis Conciliorum, non *Φανίας* sed Πανεάδ[Ⓞ] & *Paneadis* eadem Lib. v. c. 4. Act. 111. Conc. Calch. constanter inscribitur, & quidem ἐπιερχίας πρώτης τῆς Φοινίκης, *Provincia prima Phœnicæ*, non vero *Palæstina*, cui superiores nummi illam *Φανίας* vulgo adjudicant. Regiones vero similiter indicant, ad discrimen urbium *ὁμωνύμων*, Nummi, sicut supra ΦΛΑΟΥΤΙΝΕΑΠΟΛΙΣ ΑΜΑΡΕΙΑΙ vel ΦΛΑΟΥΤΙΟΠΟΛΙΤΩΝ ΑΜΑΡΕΙΩΝ, ita aut ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ (vel juxta nummum Regii Cimeliarchii, ΗΡΑΚΛΗΑΣ ΕΝ ΠΟΝΤΩ, ne confunderetur cum tot *Heracleis*, quales vel XXIII enumerat Stephanus, & quomodo similiter Ηερίκεια ἐν Θράκη passim apud Scriptores Ecclesiasticos vocatur altera illa Thraciæ, quæ olim Perinthus, aut ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝΙΩΝΙΑ apud Erizzum & Trifstanum, ut constaret ad quam *Metropolim* spectarent, cujus nominis decem oppida enumerat idem Stephanus; aut ΕΥΜΕΝΕΩΝ ΑΧΑΙΩΝ in Philippo illustris Sevii, ad discrimen aliarum ejusdem nominis in Phrygia aut Caria, de quibus Geographi; aut ΙΕΡΟΚΑΙΣΑΡΕΩΝ ΚΟΜΑΝΩΝ in Severi nummo Seguiniano, unde alia forte *Hierocæsarea* investiganda, quam illa Lydiæ, cujus apud Tacitum & Pausaniam mentio, nisi, quod verius puto, duarum urbium communionem notet (cujusmodi exempla supra vidimus) *Hierocæsareæ* & *Comanæ* in Phrygia, utriusque in minori Asia; aut ΠΑΜΦΥΛΙΩΝ ΣΙΔΗΤΩΝ in Gallieno Regiæ Gallorum Gazæ, quum alias etiam *Sidas*, præter eam quæ erat in Pamphylia, referant Auctores; unde similiter apud Galenum, ἐν τῇ Σίδῳ τῆς Παμφυλίας. L. 1. de Antid. p. 434.

XXXXX

Quot

3.
Ad Noti-
tiam loco-
rum Obscu-
rorum aut
Ignotorum.

Quot Oppida jam aut loca in his Nummis signantur aliunde parum nota, & quæ quod de ΠΟΛΥΤΑΙΓΙΩΝ Insula testatur ad Melam vir dubium ingenio an eruditione major If. Vossius, habitata nesciremus, nisi doeuissent Nummi? Τηρόρα ὄρον unus forte ex antiquis Auctoribus, ac ut ignobilis oppidi qui obiter meminerit, occurrit Pausanias. At nobile quondam & frequentatum idem Lydiæ oppidum luculenter arguunt Nummi aliquot insignes & magnitudine præcipui, aut Valeriani, aut Gallieni, cum *Sacri Senatus* mentione seu ΤΕΡΑ CΥΝΚΛΗΤΟC, ac inscr. ΤΗΜΕΝΟΘΥΡΕΤCΙΝ; quales in Gaza Christianissimi Regis, & præterea apud Cl. Seguinum, tum alibi quoque notavimus. Quis *Asiba* Ponti recordatur, exceptis forte Ptolemæo aut Stephano, & nummis Gordiani ΑCΙΒΑΙΩΝ? Quis *Gaba* in Palæstina præter sacros Scriptores, aut Josephum, ac Nummum insuper Regiæ Gallorum Gazæ ΓΑΒΗΝΩΝ? Quis Phœnicæ aut ΣΑΜΦΑΙΩΝ, præter eundem Josephum ac Stephanum; aut ΒΑΣΗΡΕΩΝ, præter eundem Εθνικὸν γεόγραφον; ac Nummos præterea utriusque oppidi à Goltzio in Tito descriptos? Quis autem Arabiæ *Attam*, (de Græcis & Latinis loquor) aut Thraciæ *Thernam*, aut Hispaniæ *Biatiam* commemorat, præter unum forte aut Ptolemæum, aut Stephanum, ac Nummos eorundem locorum ΑΤΤΑΒΕΙΤΩΝ in Trajano inclytæ Regiæ ac Mediceo, & ΘΕΡΝΑΙΩΝ ac ΒΙΑΤΕΩΝ, juxta Nummos olim Peireskianos jam apud illustrem Harlæum? Immo ex antiquis Geographis vel Auctoribus qui supersunt quos, equidem viderim, quis meminit ΖΕΙΝΙΩΝ, ΑΟΓΓΟCΤΑΛΗΤΩΝ, ΚΕΡΑΙΑΟΥ, ΣΙΤΑΛΙΑΙΩΝ, quæ notavi in nummis ejusdem Musei? nisi postremi forte intelligendi veniant de *Satalis* Armeniæ minoris oppido, cujus mentio apud antiquos.

tiquos auctores, & cujus nomen proinde è superiori nummo emendari debeat. Similem quoque urbem in Macedonia ponit Socrates, *Ἐλπίδιον Σατύλων τῆς Μακεδονίας*, quo loco *Armenia* vocem novissime reponit doctissimus interpres, quod in Macedonia nulla hujus nominis civitas memorata inveniatur: quæ ratio, ut ingenue fatear, dubito an contra omnium Codicum consensum prævalere debeat, adde & crebra vel ex hac Nummorum penu exempla dissimulatorum locorum in antiquis, quæ edacitatem & injurias temporum effugere, monumentis. Ita ubi *ΑΔΙΚΗΝΕΩΝ* mentio, nisi in Nummo Commodi Mediceo; aut *ΦΑΝΕΑ* c Palæstinæ, præterquam in Nummis supra indicatis; aut *ΑΚΡΑΚΙΩΤΩΝ*, excepto Severi nummo non Tristani solum sed insuper Musei Lomeniani; nisi quis ad *Νάϊνεργου* urbem Lydiæ apud Ptolemæum ex eodem nummo resingendam confugiat; aut *ΚΟΡΘΩΣΙΕΩΝ*, ut ad alia properem, vel *ΧΤΑΙΝΑΙΩΝ*, præterquam in Nummis à Goltzio descriptis; nisi quod in priori *ΟΡΤΩΣΙΕΩΝ* legendum omnino videatur juxta Nummos Hadriani & Pii alibi indicatos, & quorum fide similiter emendanda Acta Concilii Calchedonenfis, in quibus cujusdam *ορθοταξίου* Episcopi mentionem fieri videas. Neque hic vero ex eodem Goltzio inferendus nummus *ΓΕΣΑΙΝΗΣΙΩΝ*, unde tum Occoni, ut sæpe factum, tum Ortelio imposuit, qui fide scilicet hujus nummi, *Gesenesios*, qui nulli sunt, fingit. Nummi enim illius vera epigraphe *ΡΗΓΑΙΝΗΚΙΩΝ*, cujus generis adtulit Tristanus, & qualis etiam vidi in illustribus Cimeliarchiis inclytæ Reginae, Mediceo, & Lomeniano. Neque vero dissimilem ejusmodi Ortelii, Tristani, ac aliorum errorem alibi notavimus, in comminiscenda *Dessa* quadam *Æthiopia* pro *Edessa*

L. II. C. 42.

ΑΔΙΚΗ
ΦΑΝΕΑ
ΑΚΡΑΚΙΩΤΩΝ

In Gaza Re-
gin. Christ.
& Medice.

4.
Ad Ortho-
graphiam
locorum.

Mesopotamiæ in Nummis, aut altera Macedonia apud Aristidem. Adde jam præter *Historiam*, *Situm*, aut *Notitiam* ejusmodi locorum, veram quoque eorum *Orthographiam*; depravata vulgo apud Auctores, vel sexcenta Urbium ac Gentilium nomina, quibus non aliunde certior lux aut emendatio, quam ex incorrupta prisca æris scriptura accedit. Nullibi certe grassatam licentius librariorum imperitiam, quam in describendis Geographorum scriptis, aut tradendis Chorographicis, quæ alibi occurrunt, nominibus; nullibi exstare etiamnum frequentiores labe, fatentur & queruntur passim eruditi. Neque vero facile licet mendas illas eluere; aut inter varias vel interpolatas crebro, quas suppeditant antiqui libri, lectiones, genuinam ac sinceram continuo arripere. Haud enim levibus difficultatibus tota hæc res jacet implicita; dum non una jam olim, sed multiplex invaluit idem nomen proferendi ratio, quod vel è pluribus Stephani locis liquet; vel Latini in tradendis nominibus id genus sæpe à Græcis deflectunt; vel qui supersunt Geographi, Romano more Græca, aut Romana vel peregrina Græco sono efferunt; vel pro varietate Dialectorum, temporum, diversimode prolata, aut plane vero immutata Urbium ac locorum nomina; vel denique dum aut hic deficiunt Scriptores antiqui; aut discrepant à Græco textu Interpretes, quod Ptolemæo contigit; aut mutili ac fæde corrupti iidem Auctores ad nos pervenere. Adeo ut vix aliud hodie, nullum utique certius refugium sit relictum, quam in veteribus Nummis, domesticis & incorruptis testibus; nequidquam certe in restituenda aut illustranda Geographia antiqua laborent, ut à plerisque hætenus factum, qui ad has publicas tabulas, ad hæc solemnia & authentica gentis testimo-

stimonia non continuo provocant. Unde utique oportune in sanando ac restituendo Stephano de Urbibus, aut verius ejus Epitomatore Hermolao, nuper in Urbe litteratæ Germaniæ decus Lucam Holstenium, diligentem adhibuisse Nummorum veterum tractationem, & undique hæc subsidia ad hanc rem advocasse, nec ipse ignoras, & publice etiam aliquando, quamquam nondum consummati, ut audio, operis lectione constabit. Neque pauca sunt certe aut levia, quæ primi in hoc genere notavimus; dum non eadem solum nobis quæ hic Holstenio patuit, sed & forte adhuc uberiori ac frequens etiam alibi contigit hujus penus Nummaria contemplatio. Mitto inde adfertam subinde in hoc opere, aut obiter traditam veram & constantem scripturam in vocibus ΜΥΤΙΑΝΑΙΩΝ; ΚΑΛΧΑΔΟΝΙΩΝ; ΙΕΡΑΠΥΤΤΝΙΩΝ; ΛΑΠΠΑΙΩΝ; ΑΔΡΙΑΝΟΘΗΡΙΤΩΝ; ΤΕΡΜΗΣΣΕΩΝ; ΠΑΥΤΑΛΙΑΣ; ΣΕΡΔΙΚΗΣ; ΑΠΗΘΙΩΝ, unde etiam præter Polybium supra emendatum, corrigenda Acta Synodi Calchedonensis, ubi *Λαπίθης* Episcopus legitur Didymus pro *Λαπίθης*. Sic *ΕΔΕΣΣΗΣ*, non *Εδέσης*, ut sæpe apud auctores ac apud Socratem novissimæ etiam editionis, *ἐν Μεσοποταμίᾳ Εδέσης*, & similiter apud Philostorgium aliosque; *ΣΙΔΗΤΩΝ* Pamphylia, unde emendandi *Σιδιται* apud Arrianum; *ΣΤΟΒΕΝΣΙΟΝ*, pro quibus *Stovensium* apud Paulum J. C. aut *Στεβίων* corrupte apud Stephanum, in Actis vero Conciliorum, ut Nicæni & Calchedonensis recte *Stoborum* & *Στόβίων*, non ut aliquando *Στεβίων* *Stoborum* pro *Στεβίων* & *Stoborum*, vel *Στεβίων* h. e. *Stobensium* de Gentili juxta Nummos: *ULIÆ* Romanæ in Hispania Colonia, quam male apud Hirtium, Melam, Ptolemæum, Dionem, in *ουλλίαν*, *ουίαν*, aut

Ullam mutarunt viri etiam in his litteris principes: ΚΡΗΤΙΑΣ *Flaviopolis* in Bithynia, quæ Geographis hætenus ignota sub voce Κρητίας apud Ptolemæum latebat: ac Fluviolorum denique ΤΠΙΟΥ, ΚΑΛΥΚΑΔΝΟΥ, ΣΑΓΑΡΙΣ, ΗΙΒΕΡΙ, qui variè non semel in veterum libris traduntur. Ita (ut rem illam adhuc obiter illustremus) Πάτμου Ægæi Maris Insulam & unius Joannis Theologi exilio ac divinatione nobilem, in Πάτμου mutandam, cum apud divinum Exulem, tum Strabonem, Eusebium, Epiphanium; ac similiter apud Plinium *Patmon*, juxta veteres libros, non *Patmon* legendum, arguit rarissimus Severi nummus, in quo miles cum spiculo & inscr. ΕΝ ΠΑΘΜΩ, qui nuper fuit Cimeliarchii Patiniani jam Regii. Πέλινα Stephano Urbs Thessaliæ in Phthiotide, Græcis Pindari interpretibus Πελλιναίων, neque aliter Straboni. At Πέλινα vel Πελλιναίων, apud Stephanum, Strabonem, aliosque legendum arguit non solum *Pelinus* loci conditor eidem Stephano commemoratus, sed & antiqui Nummi cum Gentili, quod præterit Stephanus, ΠΕΛΙΝΑΙΕΩΝ. *Odessus* Milesiorum Colonia in Ponto, Ὀδησός Diodoro, Straboni, Arriano, Ammiano *Odisfos* & *Odyssus*. Nummum illius visum à Tristano in penu Ducis Aurelianiensis cum inscr. ΟΔΗΣΙΩΤΩΝ refert vir doctissimus ad Ammianum. At vero lectio illius Nummi ac similium ΟΔΗΣΕΙΩΝ; qualis occurrit cum in Caracalla Musei Lomeniani, tum in Gordiano Gazæ Medicæ, & de qua urbe Ovidius,

Lib. 1. Trist.

El. 9.

Lib. 11.

Lib. x.

Inde Mesembriacos portus & ODESSON, & arces.
 ΕΛΘΗΡΕΩΣ meminit Dio in rebus Cretensium & Πολυρρήγιων Strabo, pro quibus Nummi inclytæ Regina, ΕΛΕΥΘΕΡΝΑΙΩΝ & ΠΟΛΥΡΗΝΙΩΝ; unde auctores illi emendandi, ac juxta eos, quoad postremum nomen,

men, Polybius, & sub Scylacis nomine vulgatus Peri-
 plus. Α Δ Ρ Α Μ Ν Ω Ν præfert Nummus Lucillæ Musei
 Lomeniani jam Regii, pro qua voce Ἀδραμα corrupte
 apud Stephanum de urbe Syriæ Cavæ. Ἀδραμνα ita-
 que ibi legendum, & quidem numero plurium, ut ar-
 guit superior nummus, sicut alia ejusdem aut vicini
 tractus loca, Ἱεροσόλυμα, Γάβαλα, Γάδαρα, Σίνραρα,
 Σαμίουσα, Δῶρα Josepho, Βίτρα Zonaræ, aut in Ionia
 Σύνναδα. Ita etiam legendum postremum hoc nomen
 non Σύνναδα recte doctissimus Valesius è nummo Ca-
 racallæ à Tristano vulgato ΣΥΝΝΑΔΕΩΝ observat,
 & firmat alius Domitiani nummus Musei Lomeniani,
 & in Tabula Peutingeri *Synnada Arsamote* oppidum Ar-
 menia Euphrati proximum juxta^a Plinium, ^b Tacito
 ac Ptolemæo, ut hodie præferunt eorum libri, *Arsa-^a L. VI. c. 9.
 mosata*. At transpositas vel superfluas in hac voce litte-^b Annal.
 ras docet insignis nummus Medicæus M. Aurelii inscri-
 ptus, ΑΡΜΟCΑΙΤΤΗΝΩΝ; cui suffragantur Poly-
 bii Excerpta Constantiniana, ubi Xerxis Reguli ejus-
 dem *Arsosate* mentio, ac eadem describitur Mesopo-
 tamia adjacentis *Αρμίουσα* ἡ καίτιν πρὸς τὸ καλῶ πεδίον, &c. Pag. 28.
 nisi quod pro *Αρμίουσα*, fide præclari hujus nummi
Αρμίουσα legendum ibi videatur. Neque vero infre-
 quens Plinio aliisque ejusmodi transpositiones *Arsamo-
 tes* pro *Arsosates*; quomodo inter Cypri urbes apud
 eundem *Cinyria*, quæ Ptolemæo *Κεραύνια*, & Scylaci
 vel qui nomen ejus circumfert *Κερυίεια*; quam & ve-
 ram loci illius appellationem adserit ibi vir doctissimus.
 Sic *Cabyle* Eusebio in Chronico, ac Ptolemæo præter-
 ca, Eutropio, Ammiano; quæ *Καλυβη* Straboni &
 Stephano; & Ἀνάβαρζα Zonaræ, quæ aliis Ἀνάβαρβα
 aut rectius Ἀνάβαρβον, in nummis etiam Regiis &
 Medicæis ΑΝΑΖΑΡΒΟΝ, Ciliciæ nempe secundæ
 Metro-

Lib. IV.

L. VI. c. 9.
Annal.
XV. 10.

Pag. 28.

Metro-

Metropolis. Sic in Tabula Peutingeri *Diocenisopolis* pro *Dionysopolis*, ut vel è Nummis liquet, ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΛΕΙΤΩΝ, de quibus supra. Ac talium magna seges.

In Cimel.
Reg. Gall.
Regin.
Christ. &
Medic.
Lib. 1. pag.
41a. b.

Ita *Sagalassus* Pisidiæ non solum juxta probatos & Antiquos auctores, sed & fide nummorum ΚΑΤΑΛΑΨΕΩΝ, cujus generis haud unum in Alexandro Severo & Claudio Gotthico videre licuit; unde transpositas in eadem voce litteras Σαλασείας apud Arrianum emendandas liquet, sicut alioquin apud Lucianum

Quom.
confer.
Hist.

Σαλασείας pro Σαλασείας reponendum. Quam varia autem & corrupta vulgo nomenclatio Urbis in Gallia Narbonensi hodieque haud incelebris, quæ Βιλίττα vel Βιλίττα, Βαίττα, Βαίττα, *Blitera*, aut *Biltera*, ac *Butera*, denique apud Strabonem, Ptolemæum, Stephanum, Plinium, ac Sulpitium Severum legitur?

At quam melior scriptura veterum librorum, quam inde ad Melam reduxit vir doctissimus, *Beterra*, vel ut ad Sulpitium legebat Sigonius, *Biterra*, ut liquet mihi invicto argumento præclari nummi, quem vidi apud illustrem Harlaum, in cujus anteriori parte caput muliebri, in averfa Leo cum inscr. ΒΗΤΗΡΡΑΤΩΝ, ac unde apud Stephanum aliosque Βητήρρα tandem legendum constat. Eidem Stephano vocatur urbs quædam Ερμιόνη, pro qua Ερμιώνη levi errore restituendum mōnent nummi ΕΡΜΙΩΝΕΩΝ in Severo ac Julia Coniuge, quales etiam describere diligentes antiquarii, & notasse quoque memini in Museo Patiniano. At contra recte Stephano Νακώλια Phrygiæ, quemadmodum

Lib. xi. c. 8.

& Zozomeno Νακώλια τῆς Φρυγίας, male apud Philostorgium cum α Νακώλια, & similiter in Actis Synodi Calchedon. Νακωλείας, sicut liquet ex nummo Trajani Mediceo ΝΑΚΟΛΕΩΝ; ad quam nempe *Nacoli*

Lib. xxvi.

liam profligatum à Valente Procopium docet Ammianus.

XXXXY

nus. Eiusdem Phrygiæ nummus in Caracalla ΜΙ-
 ΔΑΕΩΝ, qualem videas in Gaza Medicea & Museo
 Lomeniano; unde emendandum Gentile hujus loci
 apud Stephanum *Μιδαίδης* pro *Μιδαδης*, & quam urbem
 vocat idem Grammaticus *Μιδαίον*, unde formatum
 nempe illud Gentile, sicut à *Κοπίαίον* ejusdem Phry-
 giæ *Κοπαδης*, ac proinde in Nummis ΚΟΤΙΑΕΩΝ; a-
 pud Philostorgium autem minus recte, ut videtur, *Μι-* Lib. iv. c. 3.
δαίον πλιν ὁ Φρυγίας, aut in Actis Synodi Calched.
Μιδαίς. In Tabula Peutingeri dicta eadem *Μιδεum*, &
 corrupte apud Ammianum *Μυgdum*, ut ad eum obser- Lib. xxvi.
 vat doctissimus Valesius. Sic rursus urbs in Phrygia
 Pacatiana, cujus hactenus in solis Christianorum scrip-
 ptis mentio, eidem^a Philostorgio, qui aliquoties ejus^a L. vii. c. 6.
 meminit sub nomine *Χαιρετίπων* & *Χαροτίπων*, vel ju- & viii. c. 2.
 xta^b Socratem & Acta Concilii Ephesini *Χαιρετίπων* IX. c. 18.
 vel *Χαροτίπων*. At corruptum hoc nomen in postrema^b L. ii. c. 40.
 etiam Socratis editione, quam viro doctissimo debe-
 mus, pro ΚΕΡΕΤΑΠΩΝ, docet invictum argumen-
 tum nummi Antonini Pii in Gaza inclytæ Reginæ,
 cum Bellonæ figura, & Gentili pro more expresso,
 ΚΕΡΕΤΑΠΕΩΝ; ad quam proinde scripturam propi-
 us accedunt ii Codices, in quibus idem nomen *Κερε-*
τάπων scribebatur. ΜΥΛΑΣΕΩΝ Carix Urbis num-
 mum in Augusto recondit eadem Gaza, inscriptum
 ΣΕΒΑΣΤΩ ΜΥΛΑΣΕΩΝ; unde liquet recte Ste-
 phano per unum σ scriptum *Μύλασι*, & Gentile e-
 jus revera *Μυλασδης*, quod dubitanter adferebat; e-
 mendandos autem præter Strabonem ac Ptolemæum,
 cum Arrianum, apud quem *Μύλασα* scribitur, tum Lib. i. περ.
 Polybium in Excerptis Valesianis, *Μυλασείς κἢ Ἀλα-* ἀναβ.
βαιδείς, pro *Μυλασείς*. Sic præter Stephanum, aut Page. 39.
 antiquiores Geographos, quoties alibi etiam occurrit
 Υ yyyy Λα-

Δαε / αο ης seu *Larisse* in Thessalia nomen? quum tamen
 ΔΑΡΙΣΑΙΩΝ per unum σ constanter preferant anti-
 qui Nummi apud Goltzium, Palatini item, Medicei,
 aliique. At contra non *Cosura*, ut hodie apud Melam,
 sed *COSSURA* cum gemino *Sigma* legenda, juxta
 nummos illius Insulae apud Parutam. ΔΙΟΚΕΡΕΤΩΝ
 oppidi Ioniae circa Ephesum meminit nummus Getæ
 in Regia Gallorum Gaza; unde minus recte apud
 Lib. v. c. 29. Stephanum è Phlegonte Διοσερέτων, aut apud Pli-
 nium *Dioshierita*. Ita *Delmate*, non ut vulgo *Dalmate*,
 juxta Nummum supra traditum METAL. DELM.
 & cui continuo suffragatur vetus lapis, in quo DEL-
 MATTA; & in Sicilia *Henna*, non *Emma*, fide non so-
 lum antiquorum Codicum, sed Nummorum potissi-
 mum, qui eam adstruunt, MUN. HENNÆ; ut jam
 ad Claudianum monuit primum hodie Musarum La-
 tinarum decus, & magnum patris an patriæ incremen-
 tum, Nicolaus Heinſius. Neque vero *Orthographiam* so-
 lum seu veram ac genuinam Urbium nomenclaturam,
 sed *Formationem* quoque τ̄ Εθνωῶν inde deductorum,
 copiose suppeditat eadem penus, quæ ut plurimum iis
 inscripta legitur. Norunt autem in Geographia veteri
 haud plane hospites, quam æstuet hic frequenter ε̄ Ε-
 θνωζαφθ; quam diversa subinde tradat, & quæ-
 dam ex ingenio formet (ut vere certe ad Melam ob-
 servat vir undecunque doctissimus) & modo nullum
 in ea formatione canonem agnoscat; modo solemne
 suum *Analogia* ac *typi* discrimen obtrudat. Si habere-
 mus vel ipsa Stephani, quæ operi præmiserat, ut ipse
 alicubi refert, π̄ τ̄ Εθνωῶν ποτεχνολογήματα, aut alia
 veterum ea de re περὶ τὰ, hæc res hodie minus forte
 haberet difficultatis. Etenim ut illam, quæ inter Num-
 mos veteres ac eundem Stephanum frequenter occur-
 rit,

5.
 Ad Forma-
 tionem Gen-
 tilium.

rit, diversitatem obiter videas, Nummi ΓΥΘΑΙΩΝ, Goltzius.
 Steph. ΓΥΘΕΑΤΩΝ; Nummi ΓΑΔΑΡΕΩΝ, Steph. ^a Regim.
 ΓΑΔΑΡΗΝΩΝ; Nummi ^b ΑΚΜΟΝΕΩΝ, Steph. ΑΚ- ^{Christ. &}
 ΜΟΝΙΕΩΝ & ΑΚΜΟΝΙΩΝ; Nummi ^c ΑΡΙΣΒΕΩΝ, ^{Illuf. Colb.}
 Steph. ΑΡΙΣΒΑΙΕΩΝ; Nummi ^d ΓΟΡΔΗΝΩΝ, ^{Regim.}
 Steph. ΓΟΡΔΙΕΩΝ; Nummi ^e ΦΑΛΕΙΩΝ, Steph. ^{Christ. Lo-}
 ΦΑΛΙΣΚΩΝ; Nummi ^f ΛΑΔΕΩΝ, Steph. ΛΑ- ^{men. & Seg.}
 ΔΑΙΩΝ; Nummi passim ΝΕΟΠΟΛΙΤΩΝ & ΣΤΡΑ- ^{Regim.}
 ΚΟΣΙΩΝ, Steph. ΝΕΑΠΟΛΙΤΩΝ, ΣΤΡΑΚΟΥ- ^{Chr. & Pat.}
 ΣΙΩΝ; Nummi ^g ΦΟΙΝΙΚΟΝΤΩΝ, Steph. ΦΟΙΝΙ- ^{Goltz. & c.}
 ΚΟΝΤΙΩΝ; Nummi ^h ΑΒΔΗΡΕΙΤΕΩΝ vel ΑΒ- ^{Harl.}
 ΔΗΡΕΙΤΕΩΝ, Steph. ΑΒΔΗΡΙΤΩΝ, & quæ plura ^{Ligor.}
 id genus, ac paullo ante nummi ΜΙΑΔΕΩΝ, Steph. ^{MS.}
 ΜΙΑΔΙΕΩΝ. Quum vero frequens, ut jam ante in- ^{Regim.}
 nuebam, occurrat hic in Nummis varietas in traden- ^{Christ.}
 dis nempe, seu *locis*, seu eorum *Gentilibus*, unde novæ
 continuo suboriuntur difficultates, proinde hos se-
 quentes Canones, cum ad *Orthographiam* tum ad *Genti-* ^{Sex Cano-}
lium rationem ex iisdem Nummis petendam opportu- ^{nes circa}
 nost tyronibus trademus, quo rem hanc habeant magis ^{Nomina}
 explicatam; nec ad eosdem cum viris etiam doctissi- ^{Urbium &}
 mis scopulos in posterum adlidant. Primus, multas lit- ^{Gentilium}
 teras, quod jam alibi diximus, ob soni vicinitatem; ^{in Nummis.}
 aut ex veteri consuetudine, vel loci dialecto promiscue ^{Primus}
 usurpatas; unde duplex nonnunquam scriptura in ^{Canon.}
 Nummis eorundem locorum cernitur. Sic Ι & ΕΙ, ut
 ΤΟΠΙΡΟΥ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ; ΑΔΡΙΑΝΟΘΗΡΙΤΩΝ
 & ΑΔΡΙΑΝΟΘΗΡΕΙΤΩΝ; ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΩΝ &
 ΝΙΚΟΜΗΔΕΩΝ ac sexcenta talia; aut Ζ & Σ, ut si-
 pra ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ & ΖΜΥΡΝΑΙΩΝ; ΑΜΑΣΙΑΣ,
 & juxta Nummos ab illustri Busbequio indicatos ac re-
 pertos in loco, ΑΜΑΖΕΙΑΣ; ΑΙΖΑΝΙΤΩΝ & ΑΙ- ^{In Cimel.}
 ΣΑΝΙΤΩΝ, quorum prius in Claudii nummo, poste- ^{Regim.}
 rius ^{Christ. &}

Yyyyy z

rius Medic.

rius in Agrippina & Caio legitur: aut E & H ΑΘΕ-
 ΝΑΙΩΝ & ΑΘΗΝΑΙΩΝ; ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΣ & ΜΗ-
 ΤΡΟΠΟΛΙΣ; aut I & T ΒΙΖΗΝΩΝ & ΒΙΖΗ-
 ΝΩΝ, de quo loco mox; aut O & Ω ΟΡΘΟΣΙΕΩΝ
 & ΟΡΘΩΣΙΕΩΝ, sicut in aliis vocibus ΦΙΛΟΡΟ-
 ΜΑΙΟΤ & ΦΙΛΟΡΩΜΑΙΟΤ ΝΕΟΚΟΡΩΝ & ΝΕΟ-
 ΚΟΡΩΝ ac similibus; aut denique O & Α, pro diale-
 ctorum ratione, Α ΠΟΛΛΩΝΙΑΤΑΝ & ΑΠΟΛΛΩ-
 ΝΙΑΤΩΝ; ΑΣΚΑΛΩΝΙΤΑΝ & frequenter in Sicu-
 lis urbibus, Dorici utpote sermonis, ΘΕΡΜΙΤΑΝ,
 ΗΑΝΟΡΜΙΤΑΝ, ΤΑΥΡΟΜΕΝΙΤΑΝ, ΤΙΝΔΑ-
 ΡΙΤΑΝ. In quibus proinde nulla statuenda est inter
 Nummos ac Auctores, Stephanum puta aliosque va-
 rietas; ut à quibusdam interdum fieri video, neque hi
 ex illis emendandi veniunt. Secundus Canon, Διήο-
 ρησια plurimarum urbium, aliis ex fontibus profecta,
 juxta quam eadem loca varie jam olim efferi consue-
 vere, ut saepe monet Stephanus, ac pridem Strabo no-
 taverat, & docet ille imprimis exemplo urbis Αδρα-
 μύσιον, cujus quatuor aut quinque diversas scribendi
 rationes tradit. Sic Νάσιβις, Νεσιβις, & Νίσιβις in ve-
 terum monumentis, ac postrema vulgo frequentius
 tradita. Cujus diversitatis rationem, ut alias jam mit-
 tam, petere licet ex Arriano, ubi docet exemplo oppi-
 di ΑΨάρα priscis dicti ΑΨύρα, ab adjacentibus barbaris
 corrupta saepe locorum nomina, ἐπειτα διεφθαρμένα τὸ
 ὄνομα ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὴν βαρβάρων καθάπερ καὶ αἴλλα πολλὰ
 διεφθάρται. In hac autem varietate Auctorum ea scri-
 ptura continuo praeferenda, quae domestica Nummo-
 rum auctoritate nititur, ut ΑΔΡΑΜΥΤΗΝΩΝ in
 nummo Caracallae Mediceo, & ΝΕCΙΒΙ in traditis
 supra Nummis; & quam postremam proinde haud
 immerito, quamquam alia de causa praeferebat do-
 ctissimus.

Secundus
 Canon.

Peripl.
 Pont. Eux.

Etissimus Bochartus; quod nempe ad traditam illius
 vocis à Stephano originem propius accederet. Neque
 aliter certe Orientales ut Syri, Recutitorum Magistri
 ac Benjaminus in Itinerario נֶסִיבִין *Nesibin*; & similiter
 Arabes نيسابور ut sæpe Abul Pharagius. At non-
 nunquam servata in ipsis Nummis similis varietas, cu-
 jus illustre exemplum præbet eadem urbs Thraciæ
 paullo ante commemorata, quæ in Hadriani Nummis
 Regiis ac Mediceis ΒΙΖΥΤΗΝΩΝ, in aliis autem Phi-
 lippi Nummis ΒΙΣΣΗΝΩΝ & ΒΥΖΥΤΗΝΩΝ inscri-
 bitur: unde nata illa auctorum diversitas, quibus vel
Byzia, ut Solino, aliis *Bisa*, Stephano Βιζύη & Βιζοννές, in
 Actis vero Conciliorum Βύζης & *Byzia* traditur. Sic
 BRETTANIA, BRITTANICUS, & BRITAN-
 NIA occurrant in antiquis Romanorum Nummis;
 priores in Commodo & Caracalla inclytæ Reginae, po-
 sterior in Pio aliisque: quæ scripturæ in hoc nomine
 diversitas inde nata haud immerito videtur, quod lon-
 ginq̃ua esset neque adhuc satis nota Romanis Insula,
 quamquam eorum armis pridem penetrata. Tertius
 Canon, Urbium nomina sæpe olim dandi casu vel au-
 ferendi ac ut indeclinabilia prolata, cujus rei exempla
 suppeditant Codices antiqui, sicut observavit quoque
 vir summus ad Historiam Augustam in voce *Leptis* pro
Leptis, & apud Frontonem *Durocortoro*; ac liquet insu-
 per ex Cosmographis & Itinerariis vetustis ac Tabula
 Peutingerorum; ut non debuerint proinde Surita alii-
 que Viri docti, eadem nomina casibus id genus subin-
 de prolata temere & ad lubitum refingere. Ejus vero
 rei clarissima etiam exempla suppeditant descriptæ
 jam ante ex antiquis Nummis Urbes & Coloniae, NE-
 CIBI, ΝΕΑΠΟΛΙ, GERMENO, SERPHYRO, TY-
 RO; nec quaerendum in iisdem ullum litterarum defe-

Quartus
Canon.

strum. Quartus Canon, non unum sed plura quoque Gentilia ejusdem loci occurrere in iisdem Nummorum monumentis, sicut in Nummis Augusti, Commodi, Severi, ΕΔΕΣΖΑΙΩΝ; in aliis Alexandri Severi, Mediceis aut Gordiani in Regia Gallorum Gaza & apud Cl. Seguinum ΕΔΕΣΣΗΝΩΝ; ac rursus in Antonini Caracallæ nummo Mediceo, ac in Philippo Musei Seguiniani, ΕΔΕΣΣΕΩΝ. Solet quidem Stephanus distinguere inter Gentilia formata pro typo loci, quæ vocat κτ' ὑπὸν, modo κτ' τὸ Πιχάριον, aut τὸ συνήθει τὸ χῶρος, & κτ' συνύθειαν; alia vero ex Analogia, aut κτ' πικύω, ac proinde de hac Edessa in specie notat, apud indigenas quidem Εδεσσαίως, apud veteres plerisque Εδεσσαίως dictos. At non constare semper hunc ejus Canonem, arguunt hujus ipsius Edesse Nummi modo adlegati cum utroque Gentili, ac uno etiam, quod præterit ὁ Εδνιοργεάφω, ab ipsis indigenis promiscue percussi. Neque male tamen quod Εδεσσαίων antiquiorem appellationem statuatur, quam vulgo præferunt etiam vetustiores illius urbis Nummi. Philadelphia cum illius quæ in Lydia, tum Syriæ urbis Gentile eidem Stephano φιλαδέφω; ex Analogia scilicet, loci autem seu τὸ Πιχάριον, ut idem è Josepho tradit, φιλαδέφω. At primum illud vere ac proprie τὸ Πιχάριον existisse luculenter arguunt Nummi, neque unius ætatis, neque aliter inscripti (quos hætenus quidem viderim) quam ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ, qualis aut Hadriani paullo ante adlatus, aut præterea L. Veri Mediceus cum capite turrito, consueto in Syriæ urbium nummis simbolo, ac inscr. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ; & alius insuper ejusdem Gazæ alibi quoque descriptus cum Flavia cognomento. Ad Lydiæ vero Philadelphiam referendi præclari nummi itidem inscripti ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΕΡΜΙΠΠΟΣ ΑΡΧΙΕ-

ΧΙΕΡΕΥΣ apud illust. Harlaum, aut in Antonino, quem descriptum hic vidi ab eruditis antiquariis, ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΕΠΙ Μ. ΑΥΡ. CITO-
 ΝΟΣ ΑΡΧ. Ut mirum proinde videri posset ex illo-
 rum Nummorum consensu, aut Syriacæ Gentile tradi
 apud Josephum *φιλadelphηνός*, ut vere observat Ste-
 phanus, aut alterius quæ in Lydia, Tacito ac Plinio ^{Bell. Jud. l. xx. c. 1.} *Philadelphenos* itidem dici, non *Philadelphenses*. An quod
 corrupti ibi Josephi codices, & quidem jam Stephani
 ætate, prout vetustissimis mendis eos abundare, vel ex
 Ruffino Interprete colligas; an potius quod promi-
 scuus esset ejusmodi Gentilium usus, aut (quod Tacitum ac Plinium respicit) in iisdem Latine efferendis
 à Græco subinde recesserint Romani; unde *Alexan-
 drini*, *Antiocheni*, *Apameni*, similiter iis dicti, qui *Alexandrenses*, *Antiochenses*, & *Apamenses*, dici tantum
 debuissent. Sic *Sami*, Ionicæ fatis notæ Gentilia, ei-
 dem Stephano *Σαμαῖος*, *Σάμιος*, & *Σαμιαῖος*. At
 Nummi, quales occurrunt magno numero cum Cæsa-
 rianorum temporum, tum iis vetustiores, constanter
 ΣΑΜΙΩΝ inscripti, ac unus apud Goltzium, quod
 eodem redit, ΣΑΜΕΙΩΝ. Nisi statuamus hos omnes
 spectare ad illam Ionicam Icarii maris Insulam; ad al-
 teram autem *Samum* Cephallenicam Gentile *Σαμαῖος*
 nempe ex *Σάμη* formatum, ut innuit etiam Strabo; ac
 proinde non Stephano, sed abbreviatori ejus Hermo-
 lao, confusæ & truncatæ notationis culpam adscriben-
 dam. *Samæos* certe eosdem vocat Livius, *Insuperata pax* ^{l. xxxviii. c. 28.}
Cephaleniâ adfulserat; quum repente unactvitas, incertum
quam ob causam, Samæi desierunt. A Phrygiæ oppido
Δουκιμειον dicto, Gentile eidem Stephano ex Analogia
 quidem *Δουκιμειός*, at ex consuetudine *Δουκιμηνός*, quod
 discrimen abunde videtur refellere nummus Neronis
 Medi-

Mediceus cum Dea Phrygia & inscr. ΔΟΚΙΜΕΩΝ. Eidem Stephano à *Κάρραι* seu *Carris* Mesopotamiæ Gentile cum *Κάρραι* tum *Κάρραι*. Prius etiam apud Dionem legas, *Κάρραι* Μακεδόνων ἀποικισί; at posterius in Nummis ΚΑΡΡΗΝΩΝ, ut istud τὸ Πιχάριον nefas sit dubitare. Alioquin cum utroque Gentili, quod à *Nicæa* deductum refert Stephanus, signati etiam Nummi, nempe ΝΙΚΑΕΩΝ, quamquam rarius, frequentissime autem ΝΙΚΑΙΕΩΝ. Sic Gentile Urbis Phœnicæ legas cum ΓΑΒΑΔΕΩΝ, ut in M. Aurelii nummo Loméniano, & in Julia Aquilia inclytæ Regina; tum apud Oconem & Trifanum ΓΑΒΑΔΙΤΩΝ in Elagabalo; quorum utrumque tradidit etiam Stephanus. Sic ΠΤΟΛΕΜΑΙΕΩΝ & ΠΤΟΛΕΜΑΙΤΩΝ habent Nummi à Goltzio descripti, quæ ambo Gentilia ille quoque Gentilium Scriptor recte agnovit, nisi forte prius de *Phœnicia*; posterius de *Ægyptiaca Ptolemaide*, juxta τὸ Πιχάριον hujus regionis in *ἰσ* Stephano alibi sæpe indicatum, explicari debeat; & quem proinde mutilum rursus in hac voce *Ptolemaidis* exhibeat Hermolaus. Cui conjecturæ nostræ favere videtur Josephus, apud quem *Πτολεμαῖς* perpetuo vocantur *Phœnicia Ptolemaidis* incolæ; & ut alios mittam, apud Marcellinum Comitem, *Antiochus Ptolemensis*. At ΣΙΚΤΩΝΙΤΩΝ habent aliqui Nummi antiqui, alii autem ut Tiberii apud Goltzium, aut Plautillæ in Cimiarchio inclytæ Regina ΣΙΚΤΩΝΙΩΝ, quod postremum Gentile solum tradit Stephanus. Quintus Canon, vulgo in antiquis Nummis non Urbis sed Gentis nomen exprimi, nonnunquam promiscue utrumque, ut ΗΛΙΟΠΟΛΙΣ & ΗΛΙΟΠΟΛΙΤΩΝ; ΔΑΜΑΣΚΟΥ & ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ; ΤΑΡΣΟΥ & ΤΑΡΣΕΩΝ; ΣΙΔΩΝΟΣ & ΣΙΔΩΝΙΩΝ, &c. A Coloniis quidem

In Chronico.

Quintus Canon.

dem retentum frequenter videas ipsum Urbis nomen, ut ΚΟΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΑ, ΚΟΛ. ΝΕΚΙΒΙ, ΚΟΛ. ΤΥΡΟ, & plures id genus. Quamquam in quibusdam etiam Nummis solum Urbis nomen, omisso Gentili, occurrat, & vulgo, ut observo, in Nummis Urbium Ponticæ, *Amasiae, Heraclææ, Tomi, Amisi*. Sic in aliis ΑΡΤΙΔΟC urbs Thraciæ; ΒΟΥΤΡΑ & ΠΕΤΡΑ Arabiæ; ΡΑΦΙΑ Syriæ; ΦΑΝΕΑC Palæstinæ, & similibus, quibus adde traditam supra epigraphen ΕΝ ΠΛΑΘΜΩ. Neque vero id frustra in nonnullis factum liquere potest ex eodem Stephano, qui alicubi observat, non quærendum esse in omnibus *Gentile*, sed aut nonnunquam adverbio utendum, ut in locis deductis ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν, & sic à Βάσιβ Βασιλῆων; aut Genitivo cum præpositione; aut Analogia; aut τῶν σωτηρίων τῶν Χωρῶν. Ubi notandum præterea, Gentile passim in iisdem Nummis per Syllepsum numeri haud insuetam esse ferri, ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΑΕ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΤ, ΑΥΣΕΒΑΕΥΚΕΩΝ ΒΑΕΥΘΕΡΑΕ, ΑΥΣΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΑΥΤΟΝΟΜΟΤ, &c. Scilicet promiscue quoque sumpto apud Romanos auctores *Gentile* pro *Urbis* nomine, ut in adlato paulo ante de Samæis exemplo apud Livium, a-
Lanuvini etiam, qua fidelissima urbs fuerat, & quæ
 occurrunt id genus haud pauca; ac vicissim *Urbis* nomi-
 ne pro *Gentili*, *Sutrium socios populi Romani*, item *Roma-*
ni Veique, pro *Veientes*. Sextus & postremus Canon, *Sextus Ca-*
 Bilingues eorundem locorum Inscriptiones subinde
 occurrere Græcas & Latinas, quod fieri videas in Num-
 mis Coloniarum, sicut alibi jam indicavimus, quæ
 cum vernaculam antiquam retinebant, tum linguam
 Latinam seu τῆν κοινήν, ut illam vocat alicubi The-
 mistius, una cum novis Colonis admittebant. Unde
 Colonis Romanis adscribendas continuo eas Urbes li-
 quet

Zzzzz

quet, quæ nonnunquam sine addita Coloniae mentione Latine in Nummis efferuntur, quamquam in Græco solo aut vulgo Græci idiomatis; ut *ABDERA* in nummo Tiberii Regiæ Gallorum Gaze; *LAODICEON* seu *LAODICEON* in nummis Elagabali Mediceis; in aliis *ANTIOCHIA*; *CÆSAREA PANIAS*; *SIDON*, &c. Notum autem diversimode nonnunquam deductas Romanas Colonias; nempe modo ut integræ cederent novis Colonis; modo ut permiscerentur illi cum indigenis; modo ut in partem urbis & agri reciperentur, sicut postremum de Sinope & Pontica itidem Heraclea suo tempore deductis observat Strabo. Hinc illa varietas idiomatum ejusdem urbis quandoque, ut de Emporiis Hispaniæ oppido tradit idem Geographus, illud cum ab Hispanis indigenis, tum à Græcis seu Massiliensibus Colonis, divisis laribus ac lingua proinde, habitatum aliquamdiu. Immo inde factum, ut sola Romanorum dialectus in quibusdam id genus Coloniais invaluerit, ommissa aut defueta loci vernacula; sicut de Turdiranis ad Bœtiam notat ille in eodem libro, eos evasisse Romanos sermone, moribus, propriæ linguæ oblitos. Quod potissimum in iis Coloniais locum habuit, ubi indigenis extinctis, soli admissi aut relictis lapsu temporis Cives Romani, quemadmodum de Corintho sua ætate tradit Pausanias, nullos eam habuisse indigenas, omnes colonos Romanorum; unde non mirum quoque Latine passim efferri nummos *Corinthi* sub Cæsaribus à tempore deductæ Coloniae percussos.

Verum hæc alibi merentur expendi accuratius, & simul quæ ad Religionem Gentilium, Consecrationem, & Supellectilem veterum spectare videbuntur. Dum enim suscepto semel argumento lubenter hic inservio,

Lib. xii.

Lib. iiii.

In Corinthiacis.

CONCLUSIO OPERIS.

lon-